

МИКОЛА ПАЛАГУТА

ПРО БУДОВУ
І ПРО ГЕС,
ПРО ЗВІРЯТОК
Й ЛІС ЧУДЕС

Поема-казка

*Малюю миєта Новоднієтровєєка,
дітям будівельників
Днієтровєєкого гідровуєла
присвячую*

АВТОР

ПРИПОВІДКА

3

1

Я живу – де трави морем,
Де шпачок співа в саду.
Там, за мостом, он,
Праворуч.
Ви приходьте, я вас жду!

А на хвiртці є кільце.
Сім сходинок –
Ганок це.
От і стукайте у двері,
Ті, що зліва,
І не раз...

Ви прийшли?!
Гайда вечерять!
До млинців чекаю вас!

За столом – не дармувати,
Швидко їжу смакувати.
Апетит кудись твій зник?
Добре їсть, слід пам'ятати,
Тільки справжній робітник.

Знайте:
 Дуже худорлявий
 Не підніме
 Й дощок млявих,
 Шлях не подолає,
 Сили ж бо не має!

3

Роки стануть
 Пролітати
 (Як серйозно
 говорить) —
 Вам заводи будувати,
 Хліб ростить,
 Метал варить...

На землі роботи стане
 Всім уже.
 В кінець кінців,
 Друзі, вам іти
 Шляхами
 Славних прадідів,
 батьків.

Ви – студенти,
Ви – солдати,
Ви –
серед робітників!..

Тому зараз,
Слід сказати,
До смачненьких
До млинців.

Ну, мерщій,
І дружно,
Й сміло,
Хто проґавив,
Виручай.

Чай поставлю –
гарне діло,
Бо млинець, він любить чай.

І діди сивоголові
Чай на користь пили й п'ють,
Бо ж за чаєм і розмову
Всі по-доброму ведуть.

Друзі,
Я давно
Припас
Цю історію
Для вас.

ПРО БУДОВУ І ПРО ГЕС, ПРО ЗВІРЯТОК Й ЛІС ЧУДЕС

9

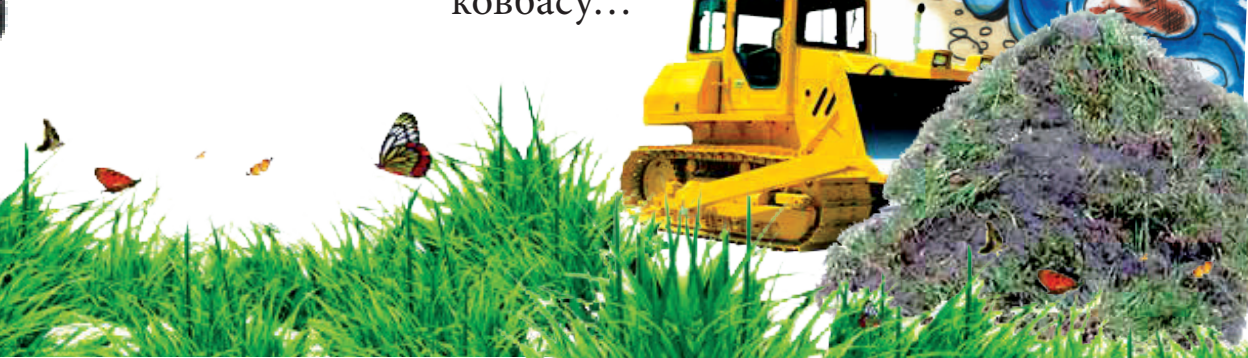
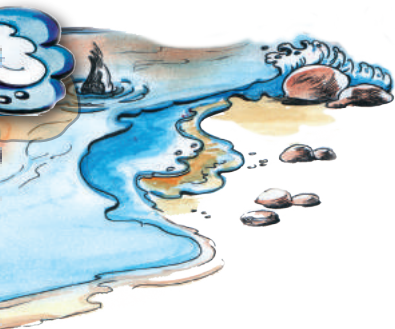
1

Біля річки,
біля схилу,
Де дерева шум женуть,
Чути коней...
Ні, то – сила,
То бульдозери гудуть.

На горі,
аж на вершині,
Де світанок пас козу,
Важко стогнучи,
машини
Вантажі свої везуть.

Рейки,
труби,
рами валом,
Хліб,
варення,
ковбасу...

Звірі злякано сховались
В лісову свою красу.

Чутка мчить у ліс чудес:
В цьому краї буде ГЕС!

2

Слово «ГЕС» не знають діти,
Та не ворог ГЕС, ще б пак.

Щоб це слово зрозуміти,
Напишімо його так:

Г

Е

С.

А тепер ще домудруймо,
Прочитаймо і почуймо:
ГІДРО-
ЕЛЕКТРО-
СТАНЦІЯ.

Ой, нелегко у цій стрічці
 Розібрати, що то є.
 Друзі, ГЕС стоїть на річці,
 Діти, ГЕС нам струм дає.
 Страхом звірів сколихнуло,
 В лісі справжній тобі стрес:
 – Ви вже чули?
 – Ви вже чули:
 В нашім краї буде ГЕС?

3

Білченята ген маленькі
 Так давно уже не сплять:
 – Мамо люба,
 Рідна ненько,
 ГЕСи діток... не їдять?..

– Чи спросоння ця картина?
 ГЕС не вовк
 І не тварина.
 ГЕС... –
 Загата, ну і кружка.
 А під діжкою – вертушка.
 Нижче чути шум води,
 А над ними –
 Проводи...

Зрозуміли?
Вщухнув гам:
– Ні, не ясно, мамо, нам...

Вовк сказав:
– Ага, загата...
А не брязкальце-гармата?!
Бац!.. І вушко відірвати.
Насторожі треба бути
І халепу обминути...

Тут ведмідь як зареве:

– Страшно, братці, жах бере!

Заєць он почав пищати:

– Вихід є...

– Який?

– Тікати!

І рвонули звірі – лихо –

Все куцями, слід у слід:

Лис,

Ведмідь,

Борсук,

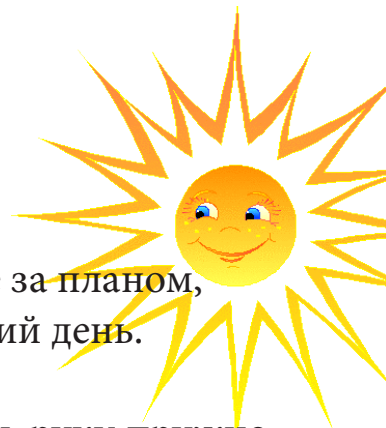
Зайчиха,

Мчать із вовком на чолі.

Вовк летить прудкіше лані

Через яму, через пені...

На будові все за планом,
У порі робочий день.

Тут працюють руки пружно,
Прапор в'ється на горі.
І будують люди дружно
Нове місто на Дністрі.

Труд кипить, і пилкам тісно,
Наче ходять в танці тім...
Невелике поки місто,
Непривабливий ще дім.

Дерев'яні ще будинки,
Шифер тут іще в новинку,
На колесах клуб-картинка,
На вогні компот шипить –
Будівництво аж кипить!

Тільки ворон злісно крекче,
Розпускає чутки й шепче:

– Кран кривий, а той старий,
Скоро рухне –
кар-р-р! – з гори!

Ми пробачимо цю птаху,
Хай покаркає, невдаха:
Він співати не мастак,
От і каркає отак.

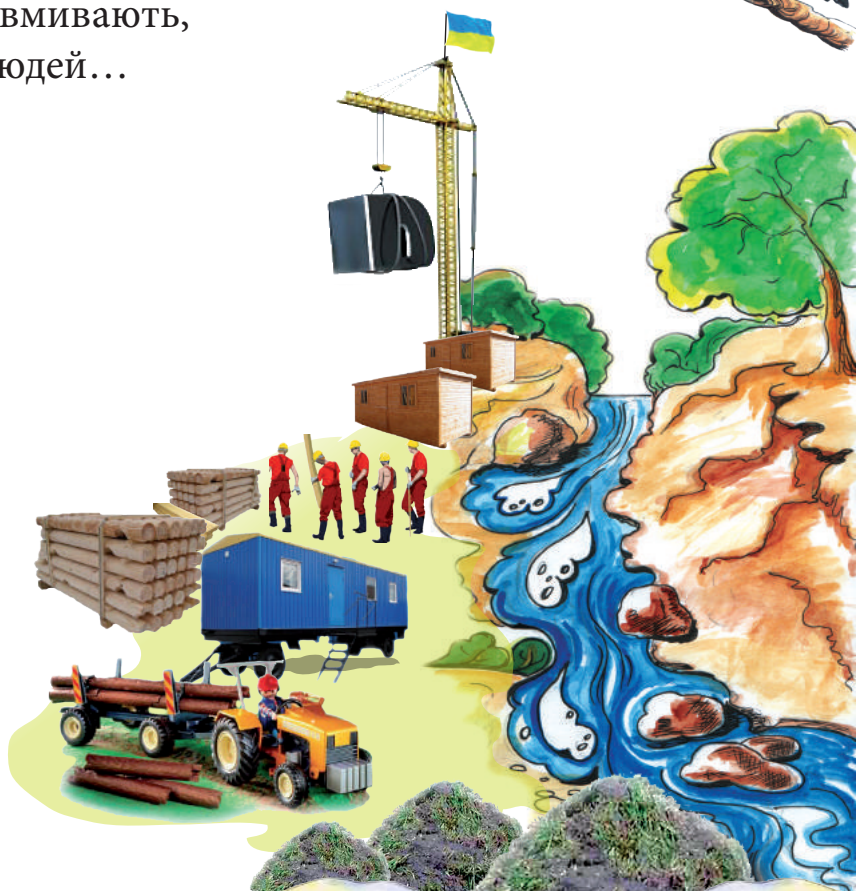
Кар-р-р!

Так, спочатку всі звикають,
Що в наметах спать лягають,
І в діжках себе вмивають,
А роботи ж у людей...
Та підмога вже
Іде!

5

Вечір і ніч,
Знову ранок –
Пора,
Ген поїзди
Уже мчать
до Дністра.

Шле Буковині
Щедрий Урал
Скрепер,
Бульдозер,
Кран і метал.
Всі вантажі і потрібні,
Й важливі.

Шле Ашхабад
Ще і блузи красиві.
Рефрижератор –
Крізь дні швидкоплинні.
Ну а Ташкент
Шле солодкії дині.

Їдуть з Амура,
Із Волги,
З Оки
Бондарі знані
Й підривники.

Їдуть відважні,
Всі – не на свято.

Мчать білоруси,
Їдуть буряти.

Цей ось із Риги,
З Казані, мов птахи.

Їдуть вірмени,
Їдуть казахи.

Добрий народ
Та і жваво гуде.
Справа важлива!
Будова іде!

6

Ляже дамба, наче стрічка,
Вкаже річці її путь.

Ти крути, турбіни, річко,
Сад полити не забудь.
Не дарма ж трудились люди,
Працьовитий наш Дністер...

Саме так все, дітки, буде
Скоро буде.
Та тепер
Рук кругом не вистачає.

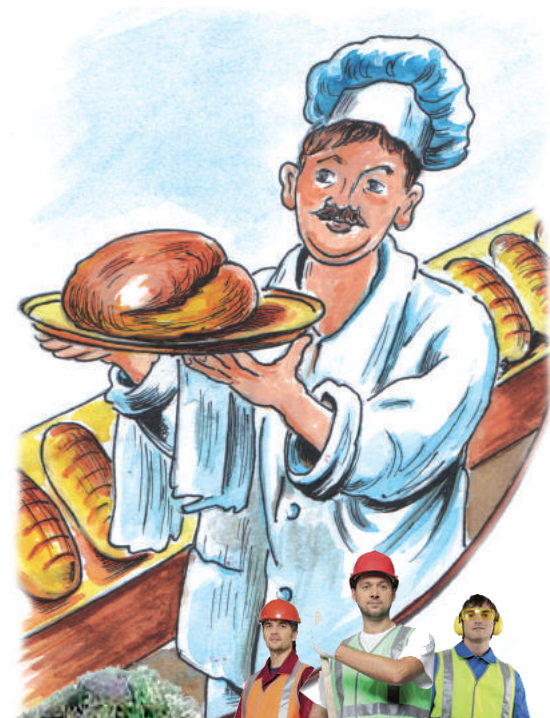
Шана всім, хто ночі й дні
І бурить, і ще й копає,
Пече булки запашні.

Хто веде БІЛаз за рогом,
Скали тоннами зривав,
Хто легку в житті дорогу
Із дитинства не шукав.

Друзі, стійте!
Як же звірі,
Ті, що в хащі подались?

А у лісі хащі колом,
Безлад стався там навколо!

Річ у тім,
Що кіт бідовий
В ліс вернувся,
Похмурим став.
Жив в їдальні на будові
І курей в їдальні крав.
Ну а кухар все побачив,
Підстеріг якось – ого! –

І...

Коту вже не пробачив
Всі ті вибрики його.

Кіт образився,
Поліз.
А куди?
Ну звісно ж, в ліс.

От героєм ходить котик,
На увесь горланить рот:
– Що там діється?
О що то?
На обід
Лише компот.

Ой, – хитає головою, –
Ні тепла,
Ані спокою.

Щось там риє,
Щось там виє.
Отакої!
Кіт аж ние!..

Звірам що?
Вони лиш звірі.
І коту-гульвісі вірять.

Тільки лис
один ізрання
До кота із запитанням:
– Якщо там
компот такий,
То чому ти, кіт,
товстий?!

Кіт курей згадав – і цур,
За пеньок – і ні мур-мур.

Глянув вовк тоді сердито
І велів:
– Усе розкрити.

Хто піде? –
Поглянув вниз. –
Ти, їжаче?..
Може, лис?..

Хто в кущі,
А лису – лінь.
Ген сосна й ведмежа тінь.

Вовк почував своє вухо,
Помовчав і мовив глухо:
– Сам пішов би, кожен знає,
Та усяке от буває...
На сторожі треба бути,
Щоб, бува, чогось не втнуть...

9

І пішов бобер розвідать.
Пісня лине у світи.
Примічає кущик слідом,
Щоб додому шлях знайти.

Побував він на галяві,
З джерела води попив,
Жабеня почув у справі,
З хом'яком поговорив.

Там черешня дика диха.
Він прислухатись не встиг, –

Йшли хлоп'ята.
Він – в горіхи.
Затаївся і притих.

Знову тріск!
Бобер не диха.
Пити хочеться, кортить.
Ну а кроки ближче –
лихо –
Хтось неначе гомонить:

– ГЕС збудують,
аж не звично,
Наш Дністер подужа
втричі!
Ну а другий, знай, у вічі:
– ГЕС нам річку покалічить,
Стане гіршою
з обнови...

– Ну чому це? –
перший знову. –
Ось картина:
Хвиля миє,
А як річку перекриєм,
Вшир проляже навкруги.

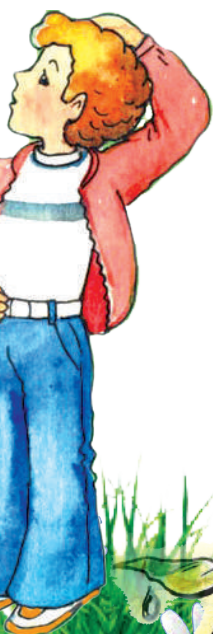

Розіллється
 море скрізь,
Біля моря пляж і ліс,
В лісі звірі там і тут,
Безтурботно
 всі живуть,

Бо на 100 літ, а не днів,
В ліс мисливцям уже – ні!

А грибів тут влітку буде...
І розмови вщухнув глас.
Так, бобру
 картина-чудо
До душі припала враз.

Посидів бобер недовго,
Із горішка шкірку здер
І пішов собі
 в дорогу,
Він – розвідник, хай іде.

Ідучи зеленим полем,
Глянув злякано довкола,
До стежини прикипів,
Зиркнув –
і оторопів...

10

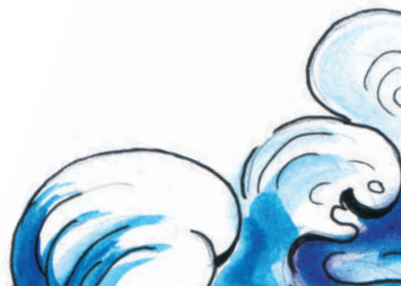
Ось будова, спека тут.
Піт тече на очі:
Риють ген, скалу везуть,
Динаміт гуркоче.

Самоскид йде догори
Збитими шляхами.
Заморився до пори,
І шофер так само.

Відпочинку б, хоч на мить.
Лиш опісля зміни.

Глянь: ріка реве, грозить,
Берег в бризках піни.

Суне хмар важких полон,
Гуркотить в Карпатах –

Буде паводок.
«Бето-о-н!
Треба подавати!»

Грім гучніше навкруги,
Блискавки рояться,
І кричать

вже береги:

– На підмогу, братці!

Гей!

Сміливо,

Збруч,

Нічлава!

Є у нас

гучная слава!

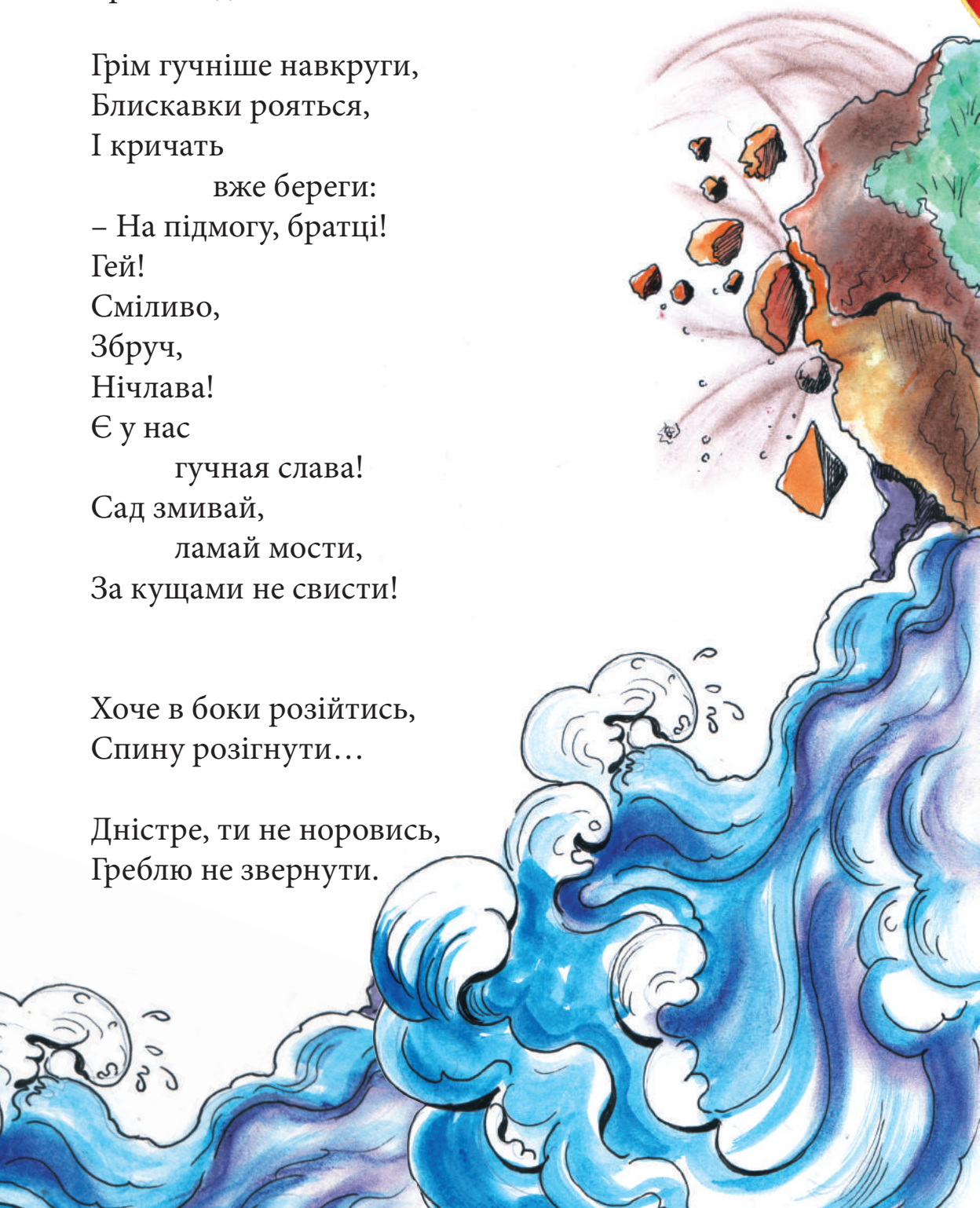
Сад змивай,

ламай мости,

За кущами не свисти!

Хоче в боки розійтись,
Спину розігнути...

Дністрі, ти не норовисьь,
Греблю не звернути.

Працювати поспішай,
Сад і луки

поливай.

Світло нести краще,
А шуміти нащо?

...Вітер з хмарами завмер.
Промінь засвітився...

Друзі, де ж тепер бобер?
З розвідки з'явився?

Час назад уже вертать
Під дуби лапаті,
На узліссі розкажуть
Все про ГЕС звірятам:

– Ой, і гребля,
ой, і штука...
Мов гора вже постає!

Вовк сказав:
– У них наука,
Трактор і бульдозер є!

Каркнув ворон:
– Там грязюка.
– Роботящі там всі руки! –
Відповів бобер. –

От люди!
Зла від них ніяк не буде!
Хто будову
ГЕС веде,
В ліс з бідою не прийде!

Вовк у відповідь:

– Хто знає,

Бо ж буває, все буває...

Насторожі треба бути,

Щоб халепу оминути...

Відгукнувся дід їжак:

– Тихо, вовче. Сам он як?

Хто обід поцупив в птиці?

Вовк нахмурився, сичить.

Суперечка....

Будівництво
Трудовим життям кипить.
У бригадах

– дух змагання:

Скелі рвуть.
Ну і прогрес!
Все, як слід,
і без вагання –
Так будують люди

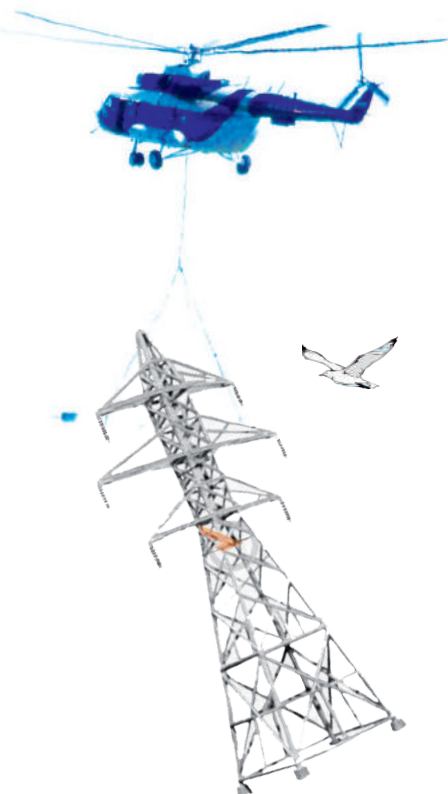
ГЕС.

Дні біжать. Смеркає –
Звідки?..
Знов світанок мерехтить...
Ну а ми із вами,

дітки,

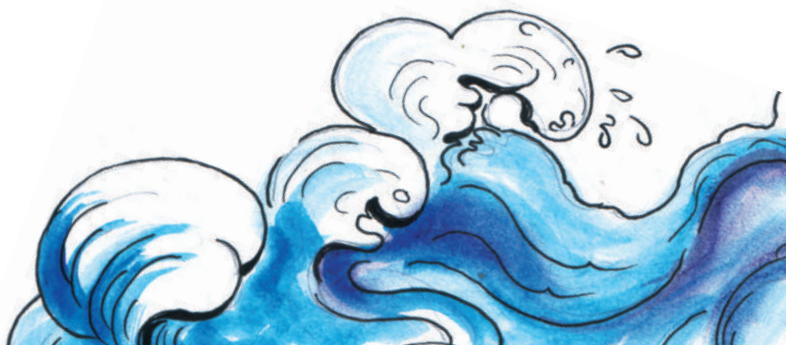
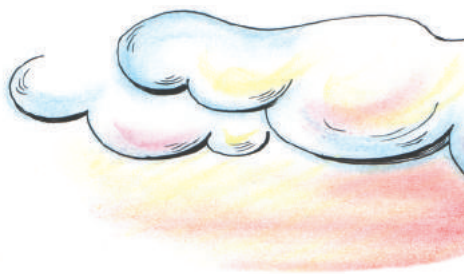
Не гайнуймо ані мить.
Роки швидко пронеслись...
Нумо, швидше...

Ось, дивись...

12

Он світання вже заграло
І парує верболіз.
Пурпуровим небо стало,
Хмари в небі всюди й скрізь.

І мотори голосисті,
Наче півні в тій порі.

Перед нами –
нове місто,
Світле місто на Дністрі.

Там сади і трави поруч,
Вітерець у лісі щез.
Гляньте, там, внизу,
праворуч,
Нагорода людям –
ГЕС!

Нагорода
за труди:
Мирні луки
і сади.

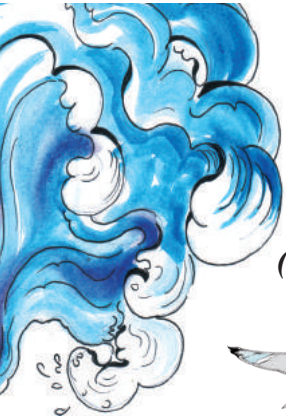
Це і море з катерами,
Небо добреє над нами,
І ріка,
 і всі ці гори,
І малина між листків,
Візерунчасті опори
З павутинками дротів.

От і все.

А де звірята?

Причаїлись і мовчать.
Тільки вушка й оченятка,
Тільки мордочки стирчать.

*Книга видана за сприяння консорціуму
«Науково-виробниче об'єднання «Укргідроенергобуд»
(генеральний директор Бондаренко Юрій Миколайович)*

Літературне-художнє видання

ПАЛАГУТА Микола Семенович

Про будову і про ГЕС, про звірятко й ліс чудес

Поема-казка

Для дошкільного та молодшого шкільного віку

Переклад з російської мови

Відповідальний за випуск
Перекладач
Літературний редактор
Коректор
Художнє оформлення,
дизайн, верстка

**Світлана Антонюк
Інна Гончар
Леся Колодій
Лідія Желєзна
Райси Рязанової**

Підписано до друку 22.12.2011. Формат 70х100/16.
Гарнітура Minion Pro. Папір офсетний. Умов. друк. арк. 2,5.
Зам. № 711. Вид. № 412. Наклад 1000 прим.

Видавничий дім «Букрек»
58000 Україна, м. Чернівці, вул. Радищева, 10.
Тел. (0372) 55 29 43
info@bukrek.net

ББК 84(4Укр)6
П 14

ISBN 978-966-399-383-6

© Р. Л. Рязанова,
художнє оформлення, 2011
© Видавничий дім «Букрек», 2011